პროლეტარიელნო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОММУНИСТ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

№ 155 (19297) შაბათი, 6 ივლისი, 1985 წელი ფასი 3 კაპ.

მეაბრეშუმეთა ნობათები

ზუგდიდი

თაკი ისაბელეს რაიონის მეაბრეშუმეებმა. მოიხვიდეადგ საკვების უკმარისობით გამოწვეული სიძნელეებისა, მათ თავი გაართვეს საქმეს და ხუთწლედის დავალება ვადაზე ადრე შეასრულეს. დამზადდა და სახელმწიფოს მიეყიდა 2035 ცენტნერი აბრეშუმის პარკი, ნაცვლად საგეგმო 2025 ცენტნერისა.

პარკის დამზადება გრძელდება.

ეს რედაქციას აცნობეს საქართველოს კომპარტიის ზუგდიდის რაიკომის პირველმა მდივანმა ი. ოდიშარიამ, რაისაბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარემ ი. კუტალიამ და აგროსამრეწველო გაერთიანების თავმჯდომარემ მ. ფეფოლიამ.

სამტრედია

ხუთწლედის დამამთავრებელ წელს განსაკუთრებით მონდომებით ირჯებიან სამტრედიის რაიონის მშრომელები: წარმატება მოიპოვეს მეაბრეშუმეებმა, რომლებმაც ხუთწლედის გეგმა ნაკისრი ვალდებულება ვადაზე ადრე გადაჭარბებით შეასრულეს. ნაცვლად 264 ტონისა დამზადდა და სახელმწიფოს მიაყიდეს 269 ტონა ნედლეული. დამატებითი დამზადდება 25 ტონა აბრეშუმის პარკი, რითაც გადაჭარბებით შესრულდება წლეკნადელი გეგმა-ვალდებულება.

ეს რედაქციას აცნობეს საქართველოს კომპარტიის სამტრედიის რაიკომის პირველმა მდივანმა ი. ომოდაძემ და რაისაბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარემ ლ. ჩხეიძემ.

ცხაკაია

ახალი შრომითი მიღწევებით შეეხვედით მომავალ ყრილობებს!— ამ დევიზით შრომობენ ახლა ცხაკაიას რაიონის მშრომელები და გამაჯერებებსაც აღწევენ. მეაბრეშუმეებმა ხუთწლედის დავალებით გათვალისწინებული 211,5 ტონის ნაცვლად აწარმოეს 212,3 ტონა აბრეშუმის პარკი.

პარკის დამზადება გრძელდება.

ეს რედაქციას აცნობეს საქართველოს კომპარტიის ცხაკაიის რაიკომის პირველმა მდივანმა ნ. ჯანიამ, რაისაბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარემ შ. ფალავანდიშვილმა.

ვალენტინა

ვალენტინის რაიონის მეაბრეშუმეებმა გადაჭარბებით შეასრულეს აბრეშუმის პარკის დამზადების ხუთწლიანი გეგმა. ნაცვლად გეგმიერი 107,5 ტონისა, დამზადებულია და სახელმწიფოს მიეყიდა 108,5 ტონა. ხარისხოვანი აბრეშუმის პარკი. მეთერთმეტე ხუთწლედის დამამთავრებელი წლის საგეგმო დავალება ითვალისწინებდა 21 ტონას, დამზადდა და სახელმწიფოს ჩაბარდა 21,5 ტონა აბრეშუმის პარკი.

პარკის დამზადება გრძელდება.

ეს რედაქციას აცნობეს საქართველოს კომპარტიის ზესტაფონის რაიკომის პირველმა მდივანმა ნ. ჯანიამ და რაისაბჭოს, აღმასკომის თავმჯდომარემ შ. ლაბარიამ.

აბაშა

რაიონის მშრომელები ენერგიულად შრომობენ წლეკნადელი და საერთოდ მეხუთე ხუთწლედის საგეგმო დავალებების დროზე უფრო შესრულებისათვის. თავი გამოიჩინეს მეაბრეშუმეებმა, რომლებმაც 25 ივნისისათვის წარმატებით ვალდებულ აბრეშუმის პარკის დამზადების მეთერთმეტე ხუთწლედის დამამთავრებელი წლის დავალება. ნაცვლად 275 ცენტნერისა, სახელმწიფოს მიეყიდა 290 ცენტნერი აბრეშუმის პარკი.

დამზადება გრძელდება.

ეს რედაქციას აცნობეს საქართველოს კომპარტიის აბაშის რაიკომის პირველმა მდივანმა გ. ჯუნაგაძემ, რაისაბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარემ აკ. ჭობალავამ და აგროსამრეწველო გაერთიანების თავმჯდომარემ შ. ცოფიანმ.

ფულუკია

ზანანდ რა სკკპ წინასაყრილობო შრომით ვატარებ, წულუკიძელმა მეაბრეშუმეებმა ნაცვლად წლიური გეგმისა გათვალისწინებული 215 ცენტნერისა დამზადეს 220 ცენტნერი აბრეშუმის პარკი. ამასთან დიდი გადაჭარბებით შესრულდა ხუთწლიანი გეგმა. ნაცვლად 1050 ცენტნერისა დამზადებულია 1140 ცენტნერი აბრეშუმის პარკი.

მოწონავე მეაბრეშუმეებმა ნორა ადამიანმ, ლალი მაჭარაშვილმა, ზინა ეძგვერაძემ, შოთა გორგაძემ, ეფერი ბენიძემ, ირინე მაჭარაძემ, ზინა გოგგაგამ და სხვებმა, როგორც წლეკანდელი, ასევე ხუთწლიდის გეგმა-ვალდებულებები გადაჭარბებით შეასრულეს.

ეს რედაქციას აცნობეს საქართველოს კომპარტიის წულუკიძის რაიკომის მეორე მდივანმა ზ. ფალიოლაძემ.

ამთელი ხალხის ინტერესებისათვის

ხუთწლედის დამამთავრებელ წელს — დამამკვრელური შრომა!

დამაჯერებელი შედეგი

ტყიბული, (სკკ. კორ.). ქალაქის მრეწველობის მუშაკებმა ორგანიზებულობით, დარაზმულობით და ნაყოფიერი გარჯით კარგ შედეგს მიაღწიეს — ვადაზე სამი დღით ადრე გამოუშვეს წლის პირველი ნახევრის გეგმით გათვალისწინებული 43 920 ათასი მანეთის სამრეწველო პროდუქცია. წარმოების მოცულობა, შარშანდელი წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით, 4 პროცენტით გაიზარდა. სახალო მეურნეობის ინვესტიციებთან დაკავშირებით, ადგილობრივ ბუნების დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების რაციონალური გამოყენებისათვის, ადგილობრივ ბუნების დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების რაციონალური გამოყენებისათვის, ადგილობრივ ბუნების დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების რაციონალური გამოყენებისათვის, ადგილობრივ ბუნების დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების რაციონალური გამოყენებისათვის. სახალხო მეურნეობის ინვესტიციებთან დაკავშირებით გადაწყვეტის დროს უნდა ვხელმძღვანელობდეთ საბჭოთა ადამიანების ამლანდელ და მომავალ თაობათა ჯანმრთელობის დაცვის, მათი ცხოვრების საუკეთესო პირობების შექმნის პროგრამებით, ამას მოკავშირეთ მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესი, უზარმაზარ ყოფა რესურსდამზოგავ ტექნოლოგიებზე გადასვლა, ყველაზე სრულად და მიმზრნელ გამოკეკენთ ბუნებრივი სიმდიდრე, მისგან ნიეუნული ნედლეული, მასალები და პროდუქცია.

აღინიშნა აგრეთვე, რომ დედამიწის გარეშოსა და მთელი მისი სიმდიდრის დაცვა მოითხოვს მჭიდრო საერთაშორისო თანამშრომლობას. უდიდეს საფრთხეს უქმნის ბუნებასა და თვით სიცოცხლეს ჩვენს პლანეტაზე იმპერიალისტური ძალების მიზეზით გაზრდილი გამალებული შეიარაღება, მისი გადაკეთება კოსმოსში, თერმობირთვული ომის წარმოქმნის საფრთხე. ამას კატასტროფული შედეგები მოყვება მთელი ცივილიზაციისათვის. ამიტომ საბჭოთა კავშირი აქტიურად მონაწილეობს მშვიდობისათვის ბრძოლაში, მიიჩნევს გარეშოს დაცვასა და გაჯანსაღებას თავის უმნიშვნელოვანეს მუდმივ საზრუნავად.

მართლწერილოგის განმტკიცების, მოქალაქეთა უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების დაცვის შეაფასებ საბჭოთა კანონების მოთხოვნების შესრულებისადი ზედახედველობისათვის სსრ კავშირის პროკურატურის საქალაქოთბის ერთ კავშირის გენერალური პროკურორის ანგარიშის განხილვის დროს განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმო იმას, თუ რამდენად თანამიდევრულად წარმოებს ეს მუშაობა. იგი არის ეკონომიკის ეფექტიანობის ამაღლებისა და საბჭოთა ხალხის კეთილდეღობის გაუჯობესების, სოციალისტური დემოკრატიის სრულყოფის, მოქალაქეთა უფლებების გარანტიათა განმტკიცების ერთ-ერთი საბერო პირობა. ამ მრავალმხრივ, უალრესად დიდმნიშვნელოვან საქმეში მნიშვნელოვანი როლი გაეწიოთ პროკურატურის ორგანოებს, სხვა სახელმწიფო ორგანოებს, რომლებიც უნდა უზრუნველყოფდნენ ჩვენი კანონების ზუსტ დაცვას, სახელმწიფო და საზოგადოებრივი წესრიგის განმტკიცებას ხალხლო დეპუტატთა საბჭოებთან, შრომითს კოლეკტივებთან, ფართო საზოგადოებრიობასთან მჭიდრო ურთიერთმოქმედებით.

სსრ კავშირის უმაღლესმა საბჭომ მოითხოვა ვიმოქმედოთ მტკიცედ და გადედულად, რათა კიდევ უფრო გაუმჯობესოთ კანონიერება და მართლწესრიგი. მან გამოთქვა რწმენა, რომ პროკურატურის ორგანოები, სხვა სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ორგანოები სახალხო დეპუტატთა აქტიური ხელშეწყობით განახორციელებენ საჭირო ღონისძიებებს, რათა განუბრ ელ ად სრულდებოდეს სოციალისტური კანონიერების ლენინური პრინციპები, ყოველ ღონე იხმარენ ყველგან მართლწესრიგის განმტკიცებისა და დისციპლინის ამაღლებისათვის.

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის 1985 წლის ივლისის პლენუმის მითითებანი, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს მორიგი სესიის გადაწყვეტილებანი დამაჯერებლად დასტურებენ, თუ რაოდენ ზარსებია ჩვენი პარტიის მიერ წამოყენებული ამოცანები, რომელთა მიზანია ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების დაჩქარება მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის საფუძველზე, სოციალისტური სახალხო ხელისუფლების გაძლიერების, დისციპლინის, ორგანიზებულობისა და პასუხისგებლობის განმტკიცების. ჩვენის ინიციატივის და შემოქმედებითი აქტიურობის გაძლიერების გზაზე. ამ გადაწყვეტილებებს, რომლებიც შეეხებიან ხალხის ძირეულ ინტერესებს, პრინციპული მნიშვნელობა აქვს სახალხო დეპუტატთა საბჭოების, საბჭოთა წარმომადგენლობითი ორგანოების ყველა რგოლის როლის შემდგომი ამაღლებისათვის.

ეს ორგანოები დღეს უნდა მოკმედებდნენ მაქსიმალური აქტიურობით, თავის გარშემო ეერთიანებენ მშრომელებს, კიდევ უფრო ფართოდ ამამდნენ მათ საზოგადოებრივი და სახელმწიფო საქმეების მართვაში, აძლიერებნენ ნოსახელმოგას შორის პოლიტიკურ-აღმშრდელობითსა და კულტურულ-მასობრივ მუშაობას.

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პლენუმისა და სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს სესიის შედეგებს, მათ მიერ მოეტანო გადაწყვეტილებებს აღფრთოვანებით შეხვდნენ პარტია და ხალხი, და მათ მხურვალედ იწონებენ და მხარს უჭერენ კომუნისტებს, ყველა საბჭოთა ადამიანი. ისინი პოულობენ ბერეთვე ფართო საერთაშორისო ვამოხმაურებას, "ოცნებად აღიქმენ იმის დადასტურებად, რომ ჩვენს პარტიასა და საბჭოთა სახელმწიფოს გადაწყვეტილი აქვთ კეთილი ბოლამდე ეარონ კომუნისტური აღმშენებლობისა და მშვიდობის კურსით.

ПРАВДА 5 ივლისის მოწინავე

ოპერატიულია, მაუსასადამე მეკონომეშრია

ბორის რაიონის ძეგერის საბჭოთა მეურნეობის მთავარი ინჟინერი გიგა ტლაშაძე განთავისუფლდა მომმართველის თანამდებობიდან. სოფელში ზედმეტი დაიდარაბის, გარეშე ცენტრალიზებული წესით მიიღეს ტრაქტორები, ხეხილის ბაღების დამუშავებელი მანქანები. სასოფლო-სამეურნეო წარმოების სახელმწიფო კომიტეტმა სრულყო აგროსამრეწველო კომპლექსის მართვის სისტემა და თვითონ იკისრა კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების მატერიალურ-ტექნიკური მომარაგება.

— წინათ თითოეული მეურნეობა თავად ზრუნავდა ტექნიკის შეძენისათვის, — თქვა ბ. ტლაშაძემ, — დღეგის, ზოგჯერ კი ეარების მანქანაზე ვეიზდებოდა ბაზებში სიარული, საფინანსო ოპერაციების წარმოება, ტრანსპორტის ძებნა. სამუშაო დროის თითქმის მესამედს ვეართმევდა მიერეწებები. ასეთსავე მდგომარეობაში იმყოფებოდნენ ჩვენ კოლეგებიც. ვინც მოხერხებული იყო, რაც სჭირია, ყველაფერს სხვაზე ადრე იღებდა, უმანქანოდ, რა თქმა უნდა, არავინ რჩებოდა, მაგრამ ასეთი მდგომარეობის დროს სპეციალისტებს მთავიანი პირდაპირი მოვალეობისათვის ვერ მოეცალთ, და რაც განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია — ცდებოდა ტექნიკა.

ძველებურად მეურნეობათა კრებსითის განაცხადებს რაიონული აგროსამრეწველო გაერთიანება ეგადასეცემ სახელმწიფო კომიტეტს. ამის შესაბამისად სპეციალურებულ ბაზებს გამოუყოფენ სახსრებს ტექნიკის შესაძენად. მაგრამ ახლა ბაზები უკვე თვითონ ეზიდებიან მათზე გაირიგებულ ტრანსპორტით ტვირთს დანშნულებისამებრ, წარადგენენ საგადამხდელო ქვითრებს რესპუბლიკის ბანკში, სადაც სახელმწიფო კომიტეტს გამსნილი აქვს მუდმივი ანგარიში. ქვითრებს დაუყოვნებლივ ანაღდებენ: სამეურნეოებს ასიგნებათა, მეურნეობების სახსრების გარდა თანხები „გამოყოფილია ეგრეთ წოდებული საერთო ფონდიდან, რომელიც შექმნილია რენტაბელობა და ეკონომიკური ეფექტიანობა. ეს ფონდი ეკუთვნის ეკონომიკურ

პარტიელი ცხოვრება:
სქკპ XXVII ყრილობაის შესახებ

კომუნისტთა თანადგომით

ჩვენი კოლმეურნეობა ძირითადად მესაქონლეობის მიმართულებისაა და, ბუნებრივია, კომუნისტები, იდეოლოგიური დარგის მუშაკები განსაკუთრებულ ყურადღებას ვაქცევთ სკკპ ცენტრალური კომიტეტის აპრილის პლენუმის სწორად ამ პრაქტიკისა და დებულებებს, რომლებიც სასურსათო პროგრამას, სოფლის მეურნეობის შემდგომ განვითარებას ეხება. „უკანასკნელი წლების მანძილზე სოფლის მეურნეობის განვითარებაში დადებითი ცვლილებები მოხდა. — თქვა პლენუმში, — რამდენადაც გაუმჯობესდა მოსახლეობის მომარაგება სასურსათო პროდუქტებით. მაგრამ ეს ჯერ კიდევ მორს არის იმისაგან, რაც გვჭირდება". ეს სტატეზი თითქოს პირდაპირ ჩვენს კოლმეურნეობაზეა ნათქვამი: მიდწევები გვაქვს, მაგრამ ასამეჯერებელი რეზერვები და პოტენციალიც საკმაოდ მოგვიპოვება, გასაკეთებელი წინ გველის.

მაინც, რას ეგულისხმა. რით ვუპასუხებთ აპრილის პლენუმს? როგორი მაჩვენებლებით შეეხებიან კომუნისტთა მომავალ ფორუმს, რომელსაც რაა თვეზე ნაკლები დრო გვაშორებს?

ყრილობას ღირსეულად რომ შეეხვედეთ, ეთხოვეთ კიდევ ერთ ადეზონ-დაეზონოთ შესაძლებლობანი, ვეძიოთ რეზერვები, შრომის ეფექტიანობის ამაღლების გზები. ამის თაობაზე საგანგებოდ ვიმსჯელეთ პარტიულ კრებაზე. შეეჯამეთ მიღწევები, შეეიმუშავეთ ახალი სამეცნიერო პროგრამა...

საქმისადმი სწორედ ასეთ მიდგომას მოგვიფიდეს რესპობლიკის პარტიული ორგანიზაციებისადმი, ყველა კომუნისტისადმი მიმართული საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის წერილი, რომელიც ამ დღეებში პრესაში გამოქვეყნდა. უკვე აქედანვე დავიწყეთ ჩვენი პარტიული ორგანიზაციის საანგარიშო-საარჩევნო კრებისათვის მზადება, რომელიც მეტად საქმიანი სკამათისა, ობიექტური კრიტიკისა და თვითკრიტიკის, ერთიერთმომჯობინებელობის, დისციპლინის განმტკიცების, ახალი რეზერვების გამოვლენისა და ამოქმედების ტრიბუნად უნდა გადავაქციოთ.

ამ გამარჯვებათა შორის, კოლექტივმა ბოლო პერიოდში რომ მოიპოვა, უმთავრესია ჯილდო, რომელმა შრომისუნარიანმა კოლეგურნემ საბერნეო კრებისათვის მიაყოდა სიშეალოდ 7 ტონა რძე, 5,3 ტონა ხორცი და ერთ მატყეო. საკოლმეურნეო ცხვრის სულადობას შეეფარა 29 ათასზე მეტი ბატკანი. სწორედ ამ წარმატებებისათვის გადაეცა კოლექტივს გარდამავალი წითელი დროშა. ჩვენი. ახრით, ამჯერად უთუოდ დიდი ორი შეასრულა კარგად გაბარებულმა, მიზანმიმართულმა ორგანიზატორულმა მუშაობამ, შრომის დისციპლინის განმტკიცებამ, კარგმა ანაზღაურებამ.

კოლმეურნეობის 68 კომუნისტიდან ნახევარზე მეტი მეცხოველეობის ფერმებში შრომობს. უნარისა ცხვრის მოვლა-პატრონობით გაითქვეს სახელი კომუნისტებმა, მეცხვარეობის ფერმის გამგემ როინ ქებეძემ, ბრიგადირებმა მიხეილ სამიანაშვილმა, გურამ პაველიაშვილმა, სარქლებმა ისადორე ფოლადაშვილმა, ირაკლი და ტარიელ ბალანაშვილებმა, ვასილ ქებეძემ, ირსენ პაველიაშვილმა, ავთანდილ გამხატაშვილმა. საერთო წარმატებაში მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვს ამ სამეცხველო-სარეგმორტო ბრიგადას, რომელსაც კომუნისტი თედო ქებეძე ხელმძღვანელობს. ბრიგადის წევრთა მუყაითობისა და გარჯის შედეგად იიგო მწყემსთა ბინები, სამბატყეები, სანველები, ფარეხები... ახლახან, მათ კიდევ ორი ახალი კაპიტალური ფარეხი და ერთი მწყემსთა ბინა აიგეს.

კომუნისტების აქტიურობის გაზრდაში დიდი წვლილი შეეტანა მუშაობის ახალი ფორმის დაშენგვამ. პარტიულ კრებებზე სისტემატურად ვისმენთ კომუნისტების ანგარიშებს, ვამტკიცებთ მათს პარტიულ დასახიათებებს. პარტიული კრებების მონაწილენი გულღიად, პირუთვნელად ახასიათებენ ერთმანეთს, მიუთითებენ ნაკლზე, სანაცვლოდ შეიცდომების გამოსწორების გზებს. როგორც ზპრიდ ვამბობთ, პარტიული კრება აღზრდის სკოლაა. დადგენილებაში ხომ დადებითს თვისებებთან ერთად ნაკლსაც უეჭვენ, რაც ავალებს კომუნისტს იზრუნოს მისი გამოსწორებისათვის.

ამ დღეებში კრებებზე უფრო ღრმად ვმსჯელობთ ჩვენ წინაშე წამოჭრილ პრობლემებზე, იმ ამოცანებზე, რომელთა გადაწყვეტაც საშუალებას გვაძლევს ნამეტ-ნარევ ოპტიმიზმ-ოპორტუნიზმ-ოპოზიციურობისა. ოცდაერთ კერძებზე რომ დაავენ ქამამბა, ათი თუ გამოგრჩეა, კაია. იმ ათიდან ხუთ-ექვსს ძლიერ ვაზრი. ახლა ამათი ჭამა, გაპარება ხუთ მანეთზე მეტი გაჯდება თითო. აბა, ეს მოგებაა? ახლა წვეულება?

ეტყობოდა, ჩემ გარდა სხვებიც უსმენდნენ მამა-შვილის საუბარს, რადგან მაშინვე გაისმა აქეთ-იქიდან:

— სწორია!

— მართალია!

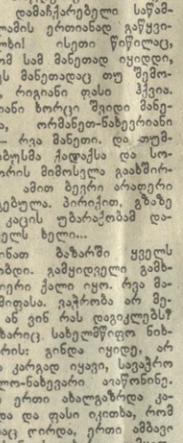

ᲐᲮᲚᲐ ᲮᲝᲒᲚᲐᲓ ᲓᲐᲓᲐᲡᲣᲚᲘ ᲨᲠᲝᲛᲘᲡ ᲓᲦᲔᲑᲘᲐ, ᲛᲔᲪᲮᲝᲕᲚᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐ ᲡᲮᲕᲐ ᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲘᲡ ᲛᲝᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲔᲑᲘ ᲗᲐᲕᲘᲡ ᲛᲘᲜᲘᲭᲘᲡ ᲓᲐᲠᲒᲘᲡ ᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲘᲡ ᲛᲝᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲔᲑᲘ ᲐᲠ

ᲡᲠᲣᲚᲕᲧᲝᲗᲘ ᲡᲝᲤᲚᲐᲓ ᲕᲐᲭᲠᲝᲑᲐ

ᲛᲗᲔᲚᲘ ᲛᲡᲝᲤᲚᲝᲨᲘ ᲓᲐᲛᲙᲕᲘᲓᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲙᲘᲗᲮᲘᲡ ᲢᲠᲐᲓᲘᲪᲘᲝᲜᲘᲡᲛᲔᲑᲘᲗ ᲔᲕᲚᲘᲡᲘᲡ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲨᲐᲑᲐᲗᲘ ᲙᲝᲛᲝᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲡᲐᲔᲠᲗᲐᲨᲝᲠᲘᲡᲝ ᲓᲦᲔ. ᲬᲚᲔᲣᲚᲘ ᲐᲛ ᲓᲦᲔᲡ ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲙᲝᲛᲝᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲛᲝᲛᲐᲕᲐᲚᲘ ᲗᲐᲠᲘᲦᲘᲗ 63-ᲯᲔᲠ ᲘᲡᲐᲛᲔᲑᲔᲓᲔ. ᲐᲮᲚᲐ ᲙᲝᲛᲝᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲛᲝᲛᲐᲕᲐᲚᲨᲘ 600 ᲛᲘᲚᲘᲝᲜᲘᲡ ᲛᲘᲦ ᲙᲘᲚᲝ ᲐᲘᲠᲗᲘᲐᲜᲔᲑᲘ. ᲛᲐᲡ ᲡᲐᲗᲐᲕᲔ ᲣᲙᲕᲔᲚ ᲡᲐᲠᲗᲐᲛᲨᲝᲠᲘᲡ ᲐᲚᲘᲐᲜᲡᲘ, ᲠᲝᲛᲚᲘᲡᲐᲪ ᲨᲔᲛᲥᲛᲜᲐ 1895 ᲬᲚᲘᲡ ᲚᲝᲜᲓᲝᲜᲨᲘ ᲓᲐᲛᲧᲐᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲡᲐᲠᲗᲐᲨᲝᲠᲘᲡ ᲙᲝᲛᲝᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲙᲝᲜᲒᲠᲔᲡᲘ.

ᲐᲚᲘᲐᲜᲡᲘ ᲐᲥᲢᲘᲣᲠᲐᲓ ᲘᲗᲕᲐᲚᲘᲡᲬᲘᲜᲔᲑᲓᲐ ᲓᲐ ᲣᲛᲗᲐᲠᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲜᲘᲗᲚᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ, ᲐᲢᲝᲛᲘᲠᲘ ᲘᲐᲠᲐᲚᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲦᲬᲔᲣᲚᲘ ᲒᲐᲜᲘᲗᲚᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ, ᲙᲝᲚᲝᲜᲘᲐᲚᲘᲖᲛᲘᲡ, ᲤᲐᲨᲘᲖᲛᲘᲡ ᲓᲐ ᲠᲐᲡᲘᲡᲢᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲐᲦᲛᲓᲔᲒ ᲒᲐᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ, ᲙᲝᲚᲝᲜᲘᲐᲚᲘᲖᲛᲘᲡ ᲓᲐ ᲠᲐᲡᲘᲡᲢᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲐᲦᲛᲓᲔᲒ ᲒᲐᲛᲐᲠᲯᲕᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲑᲠᲫᲝᲚᲐ ᲛᲘᲛᲦᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐᲛᲧᲐᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲡᲐᲠᲗᲐᲨᲝᲠᲘᲡ ᲙᲝᲜᲒᲠᲔᲡᲘ.

ᲒᲐᲜᲘᲗᲚᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲛᲘᲜᲘᲭᲣᲚᲘ ᲛᲘᲦᲬᲔᲣᲚᲘ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲝᲡᲐᲮᲚᲔᲝᲑᲘᲗ ᲓᲐᲛᲧᲐᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲡᲐᲠᲗᲐᲨᲝᲠᲘᲡᲝ ᲙᲝᲛᲝᲠᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲓᲦᲔᲡ ᲓᲐᲛᲧᲐᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲡᲐᲠᲗᲐᲨᲝᲠᲘᲡ

ხალხი და ტრადიცია

ერთი ქართველოლოგიური სამეცნიერო დისციპლინის შესახებ

ქართული სახელმწიფოსა და სამართლის ისტორია ქართველოლოგიურ მეცნიერებათა უმნიშვნელოვანესი დარგია, რომელსაც ივანე ჯავახიშვილმა დაუდო საფუძველი.

ქართული სამართლის ისტორიის შესწავლის პირველ წყაროს ხალხში დაფუძნებული ქართული ჩვეულებითი სამართალიც წარმოადგენს, რომლის მოპოვების ერთადერთი გზა სველე ეთნოგრაფიული მუშაობაა.

ბოლო ათეული წლების მანძილზე ჰუმანიტარული პროფილის სამეცნიერო დისციპლინებში შეიმჩნევა ინტერესის გააქტიურება ეთნიკური კულტურის ტრადიციული ფორმების, მათი თავისებურებებისა და სოციალისტური ცხოვრების წესის ჩამოყალიბების პროცესში მათი ადგილის პრობლემის მიმართ.

კულტურის სხვადასხვა მოვლენის ამ მიმართულებით გაშუქების შედეგად ჩამოყალიბდა ეთნოსის შემსწავლელი მეცნიერების მომავალი დისციპლინები — ეთნობოტანიკა, ეთნოგეოგრაფია, ეთნოფსიქოლოგია, ამ ბოლო ათეულ წლებში ეთნოარქეოლოგია და ეთნომედიცინა. გამოიკვეთა ეთნოლინგვისტიკა, რომლის მიზანია, ერთი მხრივ, ეროვნული ფორმების სოციალური საფუძვლების გამოვლინება, ხოლო, მეორე მხრივ, სოციალური პროცესების ეროვნული მრავალფეროვნების ჩვენება.

ხალხური ახე როგორც მას ზოგჯერ უწოდებენ სამართლებრივი ხასიათის ჩვეულებები ეთნიკური კულტურის უმნიშვნელოვანესი ინგრედიენტია. იგი არა მარტო წარმოსახავს ეროვნული კულტურის თავისებურებას, არამედ გარკვეული არხით განსაზღვრავს მისი განვითარების დონეს და ხასიათს. ამ მხრივ ხალხური სამართლებრივი ხასიათის კულტურა მისი საერთო კულტურის ერთ-ერთ თვალსაჩინო ეტაპთან წარმოადგენს. მაგრამ სამართლებრივი ხასიათის ჩვეულებების შესწავლის მნიშვნელობა მხოლოდ კულტურულ-ისტორიული ინტერესებით როდი ამოიწურება, მას უაღრესად დიდი პრაქტიკული ღირებულება აქვს. იგი ყალიბდებოდა ამ ხალხის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების დონისა და მისი ეთნიკური სპეციფიკის შესაბამისად. ამდენად, ფაოთო გაგებით თუ ვიტყვით, სამართლებრივი ჩვეულებეები წარმოადგენს სამართლებრივი კულტურის შემდგომი განვითარების პროგნოზირების ერთგვარ ორიენტირს.

ქართულ ჩვეულებითს სამართალს შედარებითი იურისპრუდენცია მსოფლიო რეზონანს ანიჭებს. მსოფლიოს სამართლის ისტორიის ბევრი საკვანო საკითხის სათანადო სიღრმით კვლევა დიდად დავალებული გახდეა ქართული იგულებითი სამართალთან, მისი მონაცემების გათვალისწინებით, უკეთ მოხერხდება თვალი გავადევნოთ სახელმწიფოებრივი და სამართლებრივ ინსტიტუტთა განვითარების კანონზომიერებას.

ქართული სამართლის ისტორიის უძველესი წარმომავლობამ, რომლის ერთი შენაკადი ქართული ჩვეულებითი სამართალია, განაპირობა ის, რომ დღეს საზღვარგარეთელი მეცნიერებიც ინტერესდებიან ამით. ასე რომ, შეიძლება ვქ�ქართული სახელმწიფოსა და სამართლის კვლეის ცენტრმა საზღვარგარეთ გადაინაცვლოს, შეიქმნას ისეთი ვითარება, რის გამოც აკადემიკოსი კ. კეკელიძე ვეფორთხილებდა: „დღეს ქართველოლოგიამ მაგრად გაიდგა ფესვები ბურუუაზიულ ქვეყნებში. ეს გარემოება ჩვენ, ერთი მხრივ, გვაზარებს, მაგრამ, მეორე მხრივ, გვაშინებს, რომ ინიციატივა ქართველოლოგიური შტაიიბისა ხელიდან არ გამოგეტაცოს უცხოელებმა“.

ვინ იცის, როდემდე იარსებებს ქართული სამართლის ისტორიის შესწავლის საქმეშიც ასეთი ვითარება. ჩვენ ამჟამად სხვა გეგიანტერესებს. **არ ხდება ხალხში ჯერ კიდევ შემორჩენილი ჩვეულებითი სამართლის მასალის დაძებნა და შეკრება.** და ეს მაშინ, როცა დღითი დღე ჩვენ თვალწინ ქრებიან ისინი, ხოლო ეს მარტოდენ დამფიქრებელი კი არა, საგანგაშოა. ეს ის მასალა, რომელმაც ერთ ცნობილ მეცნიერს ჩვენს მთიან მხარეზედაც ათქვეინა: იგი ლაბორატორიას წარმოადგენს, სადაც შეგვიძლია თვალი გავადევნოთ სახელმწიფოსა და სამართლის ინსტიტუტების ჩასახვა-განვითარების გრძელ გზასო. სწორედ რომ ამ ლაბორატორიაში მოპოვებული ჩვეულებითი სამართლის მასალის გამოყენებით დაწერილი გამოკვლევებით გაითქვეს საქვეყნოდ სახელი ისეთმა მეცნიერებმა, როგორიც იყვნენ მ. კოვალევსკი, ი. იუანოვე